

Til Kulturdepartementet

Dato: 26. September 2013

Høringssvar til NOU 2013:1 Det livssynsåpne samfunn

I 1957 skjedde det for aller første gang i Norges historie at firkirkeligheten ble invitert med i et utvalg som skulle utrede forhold rundt "egen plass" i det norske kirkelandskapet og samfunnet forøvrig. Resultatet av dette arbeidet har vi siden 1969 kjent som "Lov og trdomssamfunn og ymist anna".

En ny gjennomgang av statens tros- og livssynspolitikk i lys av dagens virkelighet har vi sett frem til og kjent behov for som kirke i Norge i dag. Vi har også satt pris på Stålsett utvalget sin brede sammensetning. Vi ser at utvalget i mange saker har delt seg i et mindretall og et flertall sin innstilling. Vi ser dette som naturlig og verdsetter at utvalgets resonnementer. På tross av uenighet i forhold til mange av forslagene har utvalget likevel samlet seg om noe som er svært viktig. Ikke ett sted på 437 sider snakkes det om det livssynsnøytrale samfunn. Gjennomgående er det benyttet ordet – livssynsåpent. Vi vil uttrykke takknemlighet over den grundige og viktige jobben som er gjort fra utvalgets side.

Vi vil i det følgende få komme med Misjonsforbundet sitt svar på høringen i forhold til NOU 2013:1.

- Misjonsforbundet består av 94 kirker og i overkant av 10 000 medlemmer. Det er 19 ansatte ved vårt hovedkontor og ca. 130 ansatte i våre menigheter. Misjonsforbundet eier også Ansgar Teologiske Høgskole og Ansgar Bibelskole, i Kristiansand med ca. 40 ansatte og rundt 300 studenter.

Med vennlig hilsen

Øyvind Haraldseid
generalsekretær

Generelle kommentarer

1.2 Åtte grunnleggende prinsipper: Misjonsforbundet slutter seg i utgangspunktet til prinsippene, men ikke nødvendigvis alle vurderinger som er gjort i forhold til de konsekvenser dette får for utvalgets forslag og anbefalinger.

Del IV Praktisering av tro og livssyn i det norske samfunnet**Kapittel 11 Tro og livssyn i det offentlige rom**

Misjonsforbundet slutter seg til utvalgets flertall og de vurderinger som gjøres i pkt. 11.3.4. (s.133)

Gjennomføring av valg for Dnk: Misjonsforbundet ser i likhet med utvalget alvorlig på at politiske valg og kirkelige valg kobles på noen som helst. Dette må unngås og vi støtter således utvalget i de konklusjoner som trekkes i forholdet i pkt. 11.4.2.2. (s.136)

Kapittel 13 Plagg og symboler

Vi finner at dette er et meget komplisert spørsmål. På den ene siden vil vi kjempe sterkt for den enkelte sin rett til full religiøse utøvelse, også i det offentlige rom. Men, på den annen side ser vi også et klart behov for at ikke minst offentlig ansatte må kunne møte alle mennesker på like vilkår. De to hensyn kommer således i konflikt med hverandre. Det er Misjonsforbundets oppfatning at utvalgets forslag slik det er formulert i 13.5.4. (s.158) er for radikalt og at en fortsatt samfunnsdebatt må til før dette kan lande på en god måte i det norske samfunnet.
Se

Kapittel 14 Livssynsåpne seremonirom

I forhold til dette spørsmålet deler Misjonsforbundet utvalgets grunnpremiss om likebehandling (pkt. 5.), men her ender vi likevel opp med å ikke kunne gi vår tilslutning til utvalgets konklusjon gjengitt i pkt. 14.9. (s.166).

En ordning med offentlige etablerte og driftede livssynsåpne seremonirom vil i forhold til de mange trossamfunn som uavhengig av en slik ordning har egne etablerer, og drifter, egne lokaler vil dette innebære en vesentlig forskjellsbehandling, om kommunene da ikke etablerer støtteordninger for de tros- og livssynssamfunn som har egne lokaliteter.

Vi i Misjonsforbundet kan ikke se at det er det offentliges oppgave å finansiere og drifte livssynsåpne seremonirom. Misjonsforbundet mener prinsipielt at dette må være det enkelte tros- og livssynssamfunns egen oppgave.

Kapittel 15 Tros- og livssynstjeneste i offentlige institusjoner

Forsvaret: Misjonsforbundet følger langt på vei flertallet i utvalget slik det fremkommer i pkt. 15.4.3. (s.173). Vi vil likevel presisere det følgende:

Misjonsforbundet er opptatt av prinsippet om likhet og setter dette høyt, men vil mene at det viktig å se denne tjenesten i forhold til at majoriteten av de vernepliktige og den lange og gode erfaringen man har med kirken i forsvaret. Det må også legges godt til rette for at den enkelte får anledning til å bli betjent av sitt eget tros- og livssynssamfunn uavhengig av tjenestested.

Betjening i helse og omsorgsinstitusjoner: Misjonsforbundet følger utvalgets medlemmer Breistein, Hompland, Melby og Reikvam sine vurderinger under pkt. 15.5.3. (s.177).

Skoleverket: Misjonsforbundet følger utvalgets forslag i pkt. 15.7.2. (s.181).

Kriseberedskap og dødsbudskap: Misjonsforbundet slutter seg til utvalgets vurderinger pkt. 15.8.2. (s.183).

Kapittel 16 Helligdagsregler og annen fri til utøvelse av tro og livssyn

Misjonsforbundet tilslutter seg utvalgets vurderinger og anbefalinger i pkt. 16.5. (s.192).

Kapittel 17 Offentligrettslige funksjoner – tros- og livssynssamfunnenes vigselsmyndighet

Misjonsforbundet tilslutter seg utvalgets flertall med medlemmene Bernt, Breistein, Hompland, Kaur, Melby, Reikvam, Sandvig, Strand, Sultan og Tumidajewicz som går inn for at det etableres sivil ekteskapsinngåelse som generell ordning, pkt. 17.6.2, (s.205).

Misjonsforbundet støtter også utvalget i at tros- og livssynssamfunnene skal ha adgang til å ta betalt for vigsler j.fr. pkt. 17.6.5. (s.208).

Kapittel 18 Gravferdsforvaltning

Misjonsforbundet tilslutter seg utvalgets anbefalinger i pkt. 18.1. (s.225).

Kapittel 19 Barns interesser og rettigheter

Rett til å bestemme selv i tros- og livssynsspørsmål: Misjonsforbundet tilslutter seg utvalgets vurderinger i pkt. 19.3.7. (s.233).

Skolegudstjenester: Misjonsforbundet følger utvalgets flertall i pkt. 19.4.2.3. (s.244).

Omskjæring av guttebarn: Misjonsforbundet følger utvalgets flertall i pkt. 19.5.2.4. (s.251).

Kapittel 20 Avveininger i forholdet mellom religionsfrihet og andre rettigheter og interesser

Reservasjonsrett i arbeidsforhold: Misjonsforbundet følger utvalgets mindretall i pkt. 20.3 (s.269).

Ansettelse i tros- og livssynssamfunn: Misjonsforbundet følger og støtter langt på vei utvalgets argumentasjon i pkt. 20.5. (s.274).

Misjonsforbundet støtter og praktiserer en sidestilling av kjønnene konsekvent innen vårt eget trossamfunn og i de internasjonale relasjoner vi er en del av. Slik har vi praktisert dette fra vår kirke ble etablert i år 1884. Men, likevel ser vi at det kan være tilfeller hvor vi opplever et press i fra myndighetene på enkelt områder som er viktig for oss, og vi ikke er på linje med storsamfunnet. I slike saker ønsker vi selvsagt at vi som trossamfunn at det gis rammer som gjør det mulig å opprettholde vår autonomi gjennom en raus mulighet til å definere selv hva vi står for og hvilke ordninger vi ønsker. På denne bakgrunn må det på tross av vår egen overbevisning i dette spørsmålet gjelde den samme frihet for dem som måtte ha en annen oppfatning enn oss i dette og andre relevante og sakssvarende spørsmål.

Del V Offentlig økonomisk støtte til tros- og livssynssamfunnene

Kapittel 23 Vilkår for støtte, særlig ordning

Støtte som refusjons av kirkeskatt og økonomisk støtte til tros- og livssynssamfunn: Misjonsforbundet følger utvalgets argumentasjon i punktene 23.2.2 / 23.2.3 / 23.3.4 (s.328 -) hvor fokus er likebehandlingsprinsippet og behov for en ny felles ordning.
Likestilling: Misjonsforbundet følger utvalgets mindretall i pkt. 23.4.2.2 (s.345).

Kapittel 24 Utmåling av støtte, særlig ordning

Endring i beregningsgrunnlaget: Misjonsforbundet tilslutter seg utvalgets vurderinger i pkt. 24.3.4. (s.372).

Endring i forvaltningsopplegg: Misjonsforbundet følger det utvalget tilrår i pkt. 24.4.1 (s.374).

Kapittel 25 Medlemskap og telling av tilskuddsberettigede

Misjonsforbundet slutter seg til utvalgets samlede tilrådinger i pkt. 25.6. (s.399-).

Kapittel 26 Vurderinger av andre finansieringsordninger for tros- og livssynssamfunn

Vilkår for støtte: Misjonsforbundet gir sin støtte til utvalgets mindretall i pkt. 26.2 (s.407) og mener at dagen regler for støtte til barne- og ungdomsorganisasjoner. Begrunnelsen for dette ligger i at en innstramning i tråd med det som flertallet her foreslår vil bety at meget få religiøse organisasjoner vil kunne motta støtte gjennom dagens ordning. Dette vil ha store konsekvenser for organisasjonene, men betydelig større konsekvenser for samfunnet som da vil kunne miste betydelige positive samfunnsbyggende aktører nasjonalt og ikke minst på det lokale plan.

Støtte til bygging av private kirkebygg: I lys av dagens kirkelige virkelighet støtter Misjonsforbundet utvalgets flertall i pkt. 26.3. (s.407). Vi finner likevel grunn til å minne om vår kommentar under pkt. 14.9. (s.166). Vi ser det som en forutsetning at offentlige myndigheter tilrettelegger tomter for alle tros- og livssynssamfunn på like vilkår. Men, i Misjonsforbundet ville vi mene at selve byggingen og driften primært skulle skje i regi av det enkelte tros- og livssynssamfunn. Om dette ble etablert som praksis ville kompliserte ordninger som det som omtales i dette avsnittet kunne avvikles.

Støtte til pensjonsordninger: Misjonsforbundet gir sin tilslutning til utvalgets vurderinger i pkt. 26.4. (s.408).

Bevilgninger ut fra utviklingen i antall medlemmer også for Dnk: Misjonsforbundet slutter seg til utvalgets betraktninger i pkt. 26.5. (s.408-).

Del VI Et samordnet regelverk for tros- og livssynssamfunn

Kapittel 27 Ny felles lov om tilskudd til tros- og livssynssamfunn

Misjonsforbundet tilslutter seg prinsippet i utredningen om at det er ønskelig at det etableres en felles lov for alle tros- og livssynssamfunn (s.413).

27.1 Lovparagrafer i lov om trdomssamfunn og ymist anna som ikke foreslås videreført i ny lov: Misjonsforbundet følger utvalgets forslag.

27.2 Lovparagrafer i lov om trdomssamfunn og ymist anna som foreslås flyttet til andre lover: Misjonsforbundet følger utvalgets forslag.

27:3 Håndtering av øvrige paragrafer i lov om trdomssamfunn og ymist anna og lov om tilskott til livssynsamfunn: Misjonsforbundet følger utvalgets forslag.

Kapittel 28 Behov for endringer av andre lover

28.1 Gjennomgang av behov for endring av lover: Misjonsforbundet støtter utvalgets forslag og følger her utvalgets flertall i forhold i lov 4. April 1991 nr. 47 om ekteskap.

Kapittel 29 Merknader til ny lov om tilskudd til tros-og livssynssamfunn

Misjonsforbundet følger utvalgets forslag.

Kapitel 30 Lov om tilskudd til tros- og livssynssamfunn

Kapittel 1 Formål og virkeområde: Misjonsforbundet sier seg enig med utvalgets flertall.

Kapittel 2 Godkjenning av rett til statstilskudd: Misjonsforbundet følger utvalgets forslag. Det foreslås også av et mindretall her å gå bort fra krav til åpenhet for begge kjønn i styringsstrukturen i et tros- og livssynssamfunn. Vi skjønner tilbakeholdenheten siden det ville utfordre noen frikirkesamfunn – også deres teologiske syn. Likevel vil vi gjerne holde på denne viktige rettigheten med tilgang for både kvinner og menn i ledelse av et trossamfunn. Vi synes formuleringen er viktig: *Deltakelse i samfunnets styringsstruktur må være åpen for personer av begge kjønn.* I våre internasjonale prosjekter arbeider vi alltid for at det skal åpnes for begge kjønn når kirkestrukturer etableres og når rettigheter formuleres og etableres.

Med hensyn til antallskravet mener Misjonsforbundet at dagen ordning primært må videreføres. Subsidiært følger vi utvalgets medlemmer som foreslår en grense på 10 medlemmer. Vi støtter også Breistein, Melby og Strand sitt forslag på at det etableres et nytt punkt 6.

Kapittel 3 Økonomiske tilskudd: Misjonsforbundet følger i hovedsak utvalgets forslag, men ønsker å påpeke at med momskompensasjonsordningen slik den fungerer i dag så oppstår det en forskjellsbehandling mellom Dnk og andre tros- og livssynssamfunn. Dette oppleves uheldig og vi er derfor enige med i NOU 2013:1 som sier at Dnk og andre tros- og livssynssamfunn bør være omfattet av samme momsrefusjonsregiment.

Kapittel 4 Sakkyndig nemnd: Misjonsforbundet følger utvalgets forslag.

Kapittel 5 Tilsyn, rapportering og sanksjoner: Misjonsforbundet følger utvalgets forslag.

Kapittel 6 Avsluttende bestemmelser: Misjonsforbundet følger utvalgets forslag slik flertallet av utvalget formulerer dette.